

Gestandaardiseerde toetsen in Vlaanderen – aandachtspunten voor valide en betrouwbare resultaten

Koen Aesaert

Jonas Dockx

Georges Van Landeghem

**CENTRUM VOOR ONDERWIJS-
EFFECTIVITEIT EN -EVALUATIE**

8 maart 2021

Drie gespreksonderwerpen

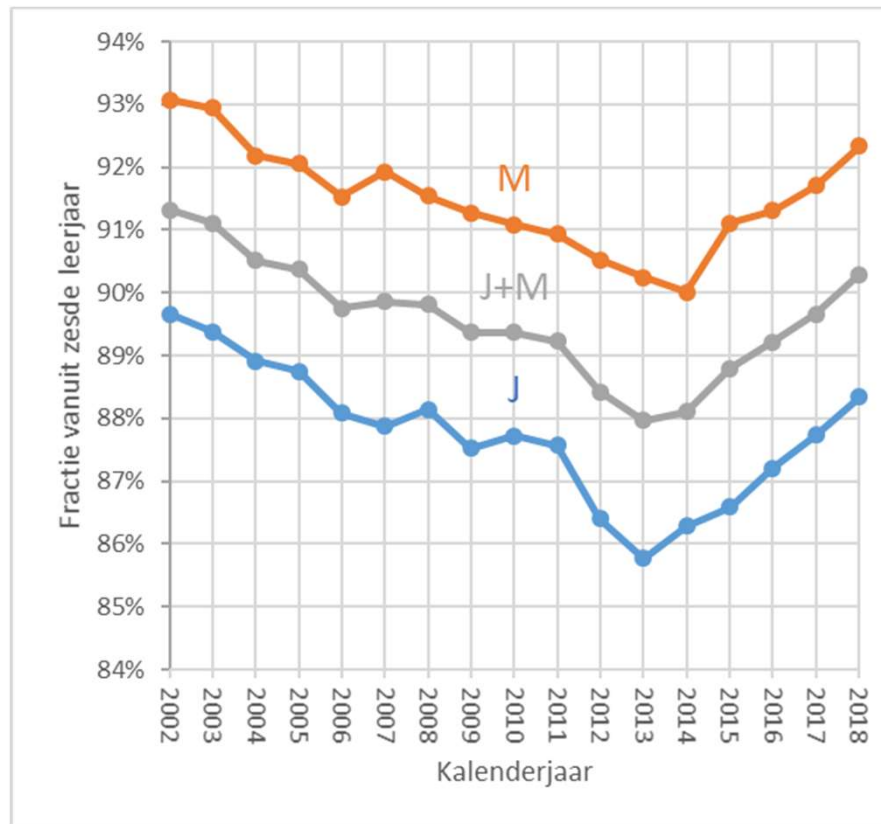
- (Breedte). Huidige kwaliteitscontrole (peilingen, gevalideerde toetsen): moeilijk onderscheid tussen onderwijskwaliteit en selectiviteit. Zelfde probleem voor gestandaardiseerde toetsen?
- (Mobiliteit). Gestandaardiseerde toetsen om leerwinst te meten? Welke school is verantwoordelijk voor de leerwinst als de leerling van school verandert?
- (Schoolindicatoren). Directe vergelijking van scholen volgens leerwinst? Door alternatieve trajecten en mobiliteit tussen scholen verschilt de betekenis van leerwinst van school tot school.

B. Houd rekening met de volledige breedte van de leerlingenstroom

- (Breedte).
Huidige kwaliteitscontrole (peilingen, gevalideerde toetsen): moeilijk onderscheid tussen onderwijskwaliteit en selectiviteit.

Zelfde probleem voor gestandaardiseerde toetsen?

B. Overgang lager naar secundair: stroom vanuit zesde leerjaar in verhouding tot geheel

Leerlingenstroom van zesde leerjaar lager naar secundair.

Aantal uitgedrukt als percentage van de totale stroom van lager naar secundair.

Evolutie van 2002 tot 2018.

J = jongens; M = meisjes.

M. Houd rekening met intensieve mobiliteit van leerlingen tussen scholen

- (Mobiliteit).
Gestandaardiseerde toetsen om leerwinst te meten?

Welke school is verantwoordelijk voor de leerwinst als de leerling van school verandert?

M. Mobiliteit van leerlingen tussen scholen, voorbeeld

Positie	Aantal	
Zesde leerjaar, zelfde school	59157	84,5%
Zesde leerjaar, andere school	5545	7,9%
Secundair, B-stroom	2550	3,6%
Vijfde leerjaar of lager	1248	1,8%
Niet ingeschreven	841	1,2%
Overige posities	636	0,9%
	69977	100,0%

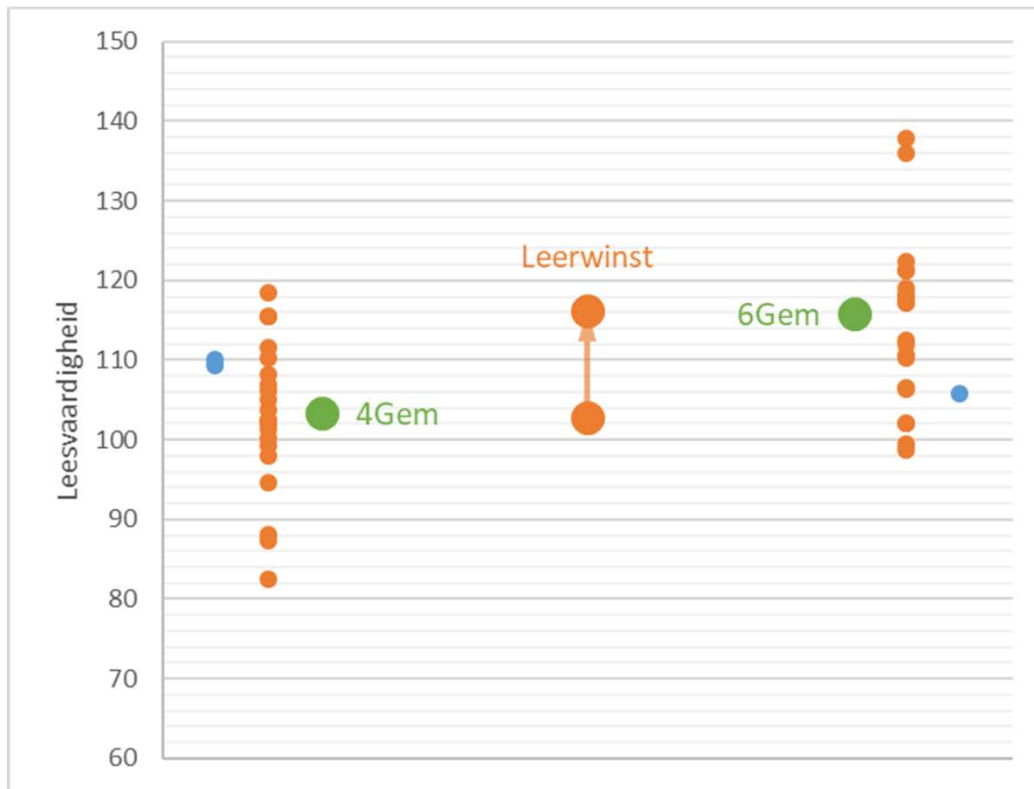
Aantal leerlingen in het vierde leerjaar van het gewoon lager onderwijs in 2015–2016. Indeling volgens positie twee jaar later (2017–2018).

S. Bekijk de leerwinst van de school tegen de achtergrond van het patroon van leerlingtrajecten

- (Schoolindicatoren).
Directe vergelijking van scholen volgens leerwinst?

Door alternatieve trajecten en mobiliteit tussen scholen verschilt de betekenis van leerwinst van school tot school.

S. School met sterke leerwinst en weinig alternatieve loopbanen

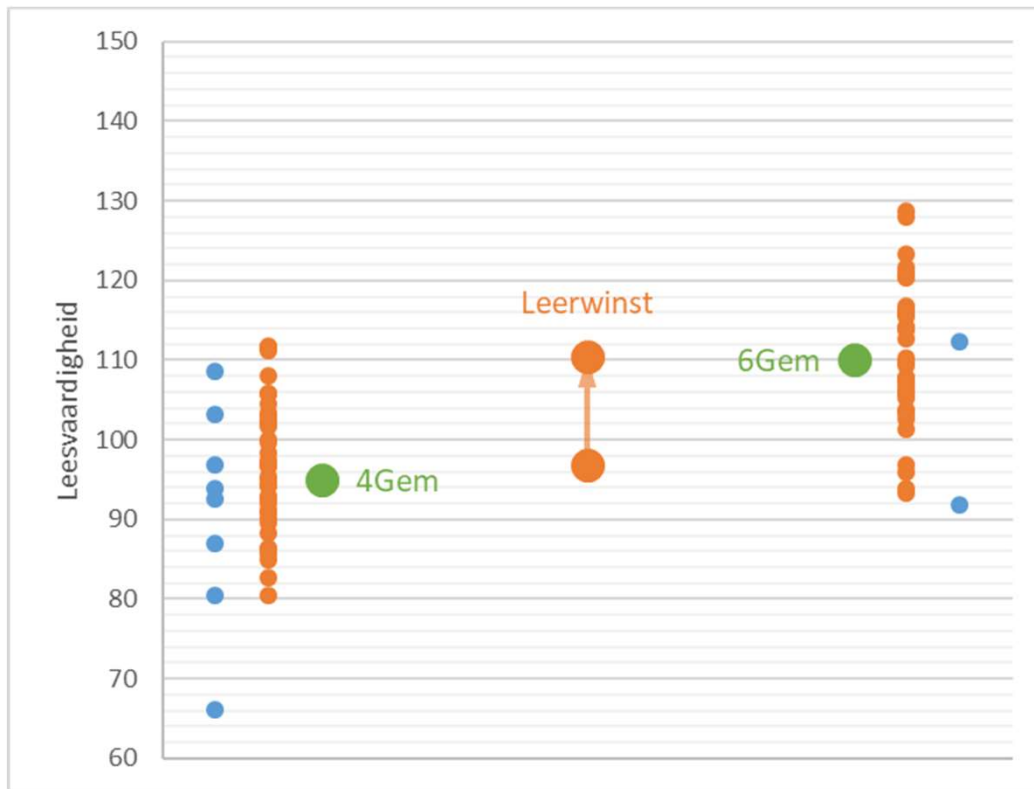
24 leerlingen

Vierde leerjaar: 23 leerlingen,
gemiddeld 103 punten

Zesde leerjaar: 22 leerlingen,
gemiddeld 116 punten

Leerwinst: 21 leerlingen, gemiddeld
13,4 punten

S. School met sterke leerwinst in een niet-representatieve kerngroep

49 leerlingen

Vierde leerjaar: 47 leerlingen,
gemiddeld 95 punten

Zesde leerjaar: 40 leerlingen,
gemiddeld 110 punten

Leerwinst: 38 leerlingen, gemiddeld
13,6 punten

Drie conclusies

- (Breedte). Houd rekening met de volledige breedte van de leerlingenstroom.
- (Mobiliteit). Houd rekening met intensieve mobiliteit van leerlingen tussen scholen.
- (Schoolindicatoren). Bekijk de leerwinst van de school tegen de achtergrond van het patroon van leerlingtrajecten.

Bronnen

- Dockx, J., Van Landeghem, G., Aesaert, K., Van Damme, J., & De Fraine, B. (2019). *Begrijpend lezen van het vierde naar het zesde leerjaar. Herhalingsmeting van PIRLS in 2018 vergeleken met PIRLS 2016*. Leuven: KU Leuven, Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -Evaluatie.
- Van Landeghem, G., Dockx, J., Aesaert, K., Van Damme, J., & De Fraine, B. (2019). *PIRLS, de peilingen begrijpend lezen en loopbanen doorheen het lager onderwijs. De impact van alternatieve trajecten op de interpretatie van de prestatiemetingen*. Leuven: KU Leuven, Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -Evaluatie.
<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/default.aspx?nr=1061>
- Van Landeghem, G. (2021). De peilingen in het Vlaams basisonderwijs: een alternatieve interpretatie van de resultaten. *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, 2020-2021, 226-240.